

Statistické ročenky ČSSZ z oblasti důchodového pojištění

Statistické ročenky České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) shrnují jednu z hlavních činností instituce – oblast důchodového pojištění. Podrobný pohled na oblast důchodového pojištění je doplněn základními informacemi demografického charakteru a údaji ilustrujícími některé fáze zpracování důchodové agendy.

Statistické ročenky z oblasti důchodového pojištění jsou standardně k dispozici v elektronické podobě (dokument pdf) na webových stránkách ČSSZ – zde: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/informacni-materialy/statisticke-rocenky.htm>.

V rámci projektu „TD020121 Publikace dat statistických ročenek ve standardu otevřených dat“, jehož řešitelem je Vysoká škola ekonomická v Praze, která je příjemcem grantu Technologické agentury ČR, jsou nyní informace statistických ročenek za období 2008–2012 dostupné také ve formátu otevřených dat – zde: <http://opendata.vse.cz:8890/sparql>.

Základní tabulkou statistické ročenky, která pojednává o počtech vyplácených důchodů i důchodců je tabulka 8.1: Přehled o počtu důchodců podle krajů. Tato tabulka rozlišuje důchody z hlediska souběhu na:

- **důchody vyplácené samostatně (sólo)**

S, SI, SRN, ST, SD, SR, IT, ID, IP ...tzv. přímé důchody

V, VM, D ...tzv. odvozené důchody, pozůstalostní

- **důchody vyplácené v souběhu s pozůstalostním důchodem** (kombinace přímého důchodu s vdovským nebo vdoveckým důchodem – značení je triviální, skládá se ze značení obou těchto důchodů, např. starobní důchod transformovaný z invalidního důchodu (SI) vyplácený spolu s vdoveckým důchodem (VM) je značen SIVM)

SV, SIV, SRNV, STV, SDV, SRV, ITV, IDV, IPV, a jejich součet V-KOMB

SVM, SIVM, SRNVM, STVM, SDVM, SRVM, ITVM, IDVM, IPVM, a jejich součet VM-KOMB

Obdobně pracujeme s druhy invalidního důchodu I a IČ v ročenkách před rokem 2010.

Počet důchodců je součtem přes tyto položky.

Započteme-li u důchodů v souběhu dva důchody (2 důchody vyplácené jednomu důchodci), získáme součtem s dalšími položkami **počet vyplácených důchodů**.

Výše měsíční výplaty důchodci je u souběhových důchodů úhrnem za oba důchody (starobní a pozůstalostní, resp. invalidní a pozůstalostní). Zákon popisuje krácení důchodů při souběhu s jiným důchodem – nejvyšší důchod je vyplácen v plné výši, z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry. Je-li takto krácen starobní důchod, je otázka na průměrnou výši starobních důchodů zavádějící, z tohoto důvodu, ptáme-li se na průměrnou výši starobního nebo invalidního důchodu, **je nezbytné uvádět vždy průměrnou výši důchodů vyplácených samostatně (sólo)**. Mluvíme-li o průměrné výši starobního důchodu obecně, najdeme ji v tabulkách 8.1 v řádku S-Celkem, který zahrnuje pouze důchody dle zákona o důchodovém pojištění č. 155/1995 Sb. v platném znění, pouze v těchto tabulkách vyčleňujeme z řádku S-Celkem důchod SR dle zák. č. 100/1988 Sb.

Průměrnou výši důchodů včetně krácených důchodů popisuje rozpočtový pohled, který je okrajově zmíněn v grafech ročenky.

Počet všech starobních důchodů

Zahrnuje jak důchody vyplácené sólo, tak důchody vyplácené v souběhu, je tedy nutné sečíst: S, SI, SRN, ST, SD, SR, SV, SIV, SRNV, STV, SDV, SRV, SVM, SIVM, SRNVM, STVM, SDVM, SRVM. Počet starobních důchodů je roven počtu důchodců se starobním důchodem, je tedy možné tyto pojmy zaměňovat.

Počet všech invalidních důchodů

Součet položek IT, ID, IP, ITV, IDV, IPV, ITVM, IDVM, IPVM. Počet invalidních důchodů je roven počtu důchodců s invalidním důchodem.

Počty důchodů jsou uvedeny i v základním přehledu ročenky v tabulce 7.1: Počet vyplácených důchodů. V této tabulce jsou důchody vyplácené samostatně i důchody vyplácené v souběhu již sečteny.

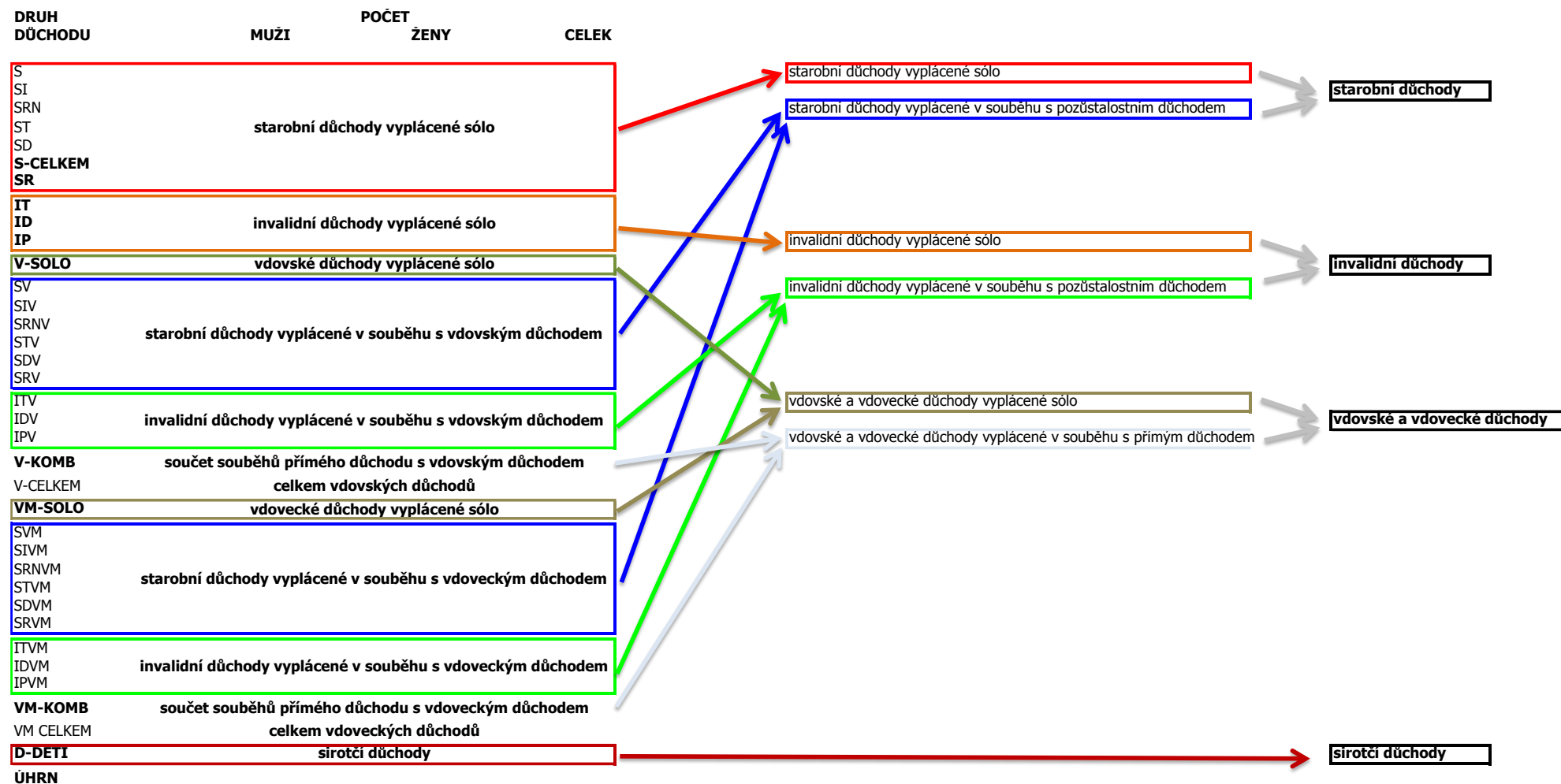
Tabulka 7.2: Počet důchodců je odvozena z tabulky 8.1 a má obdobnou strukturu (rozlišuje důchody vyplácené samostatně a vyplácené v souběhu). NELZE tedy v této tabulce považovat součet starobních důchodů za počet všech starobních důchodců, neboť tyto jsou pouze sólo a starobní důchody vyplácené v souběhu jsou načteny spolu s invalidními důchody vyplácenými v souběhu v položce V-KOMB a VM-KOMB.

Pro potřeby detailního zkoumání a modelování je rozpad skupiny V-KOMB a VM-KOMB dle věku a měsíční výše důchodu uveden v podkapitolách 8.2 a 8.3 (až od ročenky 2013). **Lze tak získat ucelenou informaci o počtu starobních nebo invalidních důchodů dle věku nebo měsíční výše důchodu**, avšak je třeba brát zřetel na to, že **rozložení výše starobního nebo invalidního důchodu nejlépe vystihují důchody vyplácené sólo**. Rozložení dle měsíční výše důchodu u důchodů vyplácených v souběhu může sloužit pouze ke sledování celkových příjmů.

Vytvořilo: ČSSZ - Oddělení statistiky a controllingu, 14. 1. 2015

Schéma tabulek 8.1

Pozn.: Schéma odpovídá struktuře ročenek od roku 2010, pro předchozí ročenky obdobně.

Druhy důchodů

- S Starobní důchod dle § 29 odst. 1 a 3 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů (zahrnut i důchod SIN dle § 29 odst. 4 téhož zákona)
- SD Starobní důchod dle § 30 z. č. 155/1995 Sb. ve znění do 31. 12. 2009
- ST Starobní důchod dle § 31 z. č. 155/1995 Sb.
- SRN Starobní důchod dle § 29 odst. 2 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů
- SR Poměrný starobní důchod dle § 26 z. č. 100/1988 Sb. ve znění do 31. 12. 1995
- SI Starobní důchod vzniklý transformací invalidního důchodu v 65 letech věku dle § 61a z. č. 155/1995 Sb. (příp. dle čl. II bodu 5 z. č. 306/2008 Sb.)
- IT Invalidní důchod třetího stupně dle § 38 a § 39 odst. 2 písm. c), § 42 z. č. 155/1995 Sb. a čl. II bod 8 z. č. 306/2008 Sb.
- ID Invalidní důchod druhého stupně dle § 38 a § 39 odst. 2 písm. b) z. č. 155/1995 Sb. a čl. II bod 8 z. č. 306/2008 Sb.
- IP Invalidní důchod prvního stupně dle § 38 a § 39 odst. 2 písm. a) z. č. 155/1995 Sb. a čl. II bod 8 z. č. 306/2008 Sb.
- I Plný invalidní důchod dle § 38 a § 39 z. č. 155/1995 Sb. ve znění do 31. 12. 2009 nebo příslušných ustanovení předchozích předpisů
- IČ Částečný invalidní důchod dle § 43 a § 44 z. č. 155/1995 Sb. ve znění do 31. 12. 2009 nebo příslušných ustanovení předchozích předpisů
- V Vdovský důchod dle § 49 odst. 1 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů
- VM Vdovecký důchod dle § 49 odst. 2 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů
- D, D-DĚTI
Siroťčí důchod dle § 52 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů